

BOLILE NEURODEGENERATIVE – MORBIDITATEA SPITALIZATĂ ÎN ROMÂNIA, 2015-2019

Dr. Carmen SASU¹, cercetător științific, medic primar SPM

Dr. Marius CIUTAN¹ cercetător științific, medic primar SPM

Dr. Simona MUȘAT¹, medic specialist boli infecțioase

¹ Școala Națională de Sănătate Publică,
Management și Perfecționare în Domeniul
Sanitar, București, România

INTRODUCERE

Bolile neurodegenerative caracterizate printr-o degenerare progresivă a sistemului nervos, reprezintă o preocupare majoră în special în rândul populației vârstnice în toată lumea. Aceste afecțiuni sunt adesea asociate cu pierderi substanțiale neuronale, modelul pierderilor variind în funcție de tipul procesului biologic. Unele dintre aceste afecțiuni neurodegenerative, cum ar fi boala Huntington (HD) și ataxia spinocerebelară, sunt ereditare și asociate cu mutații ale unei singure gene, în timp ce alte afecțiuni ale neuronilor motorii, afecțiuni cum ar fi boala Alzheimer și boala Parkinson au o etiologie mai complexă, cu doar un procent direct asociat cu disfuncția unei gene specifice. Posibil, multe dintre aceste afecțiuni degenerative să aibă și un determinism extern (factori de mediu) dar și o formă de susceptibilitate genetică. Atât Alzheimer, cât și Parkinson, sunt boli asociate cu persoanele în vârstă și devin din ce în ce mai frecvente pe măsură ce speranța de viață și vârsta populației crește[1].

Cel mai frecvent înregistrate sunt maladiile Alzheimer și Parkinson, iar diagnosticul precoce și prevenirea degradării viitoare ar reprezenta modalitățile optime de tratare a acestora, întrucât în cele mai multe cazuri atunci când simptomele devin aparente pierderile neuronale sunt deja substanțiale [1].

Prevalența globală a bolilor neurodegenerative se situează în jurul a 1-2% din populația globală de peste 65 ani, din care aprox 90% reprezintă cazurile de Alzheimer (1 persoană din 300), iar restul include alte afecțiuni clasificate ca neurodegenerative precum boala Parkinson (1/5000), demența fronto-temporală (3/100000), boala Huntington (6/1000000) etc. Din punct de vedere al prevalenței, cea mai gravă afectare o reprezintă demența, aprox 46,8 milioane de persoane la nivel mondial aveau această afecțiune în anul 2015, estimându-se o dublare a cazurilor incidente la fiecare 20 de ani, astfel încât în anul 2030 se estimează un număr de 74,7 milioane, iar în 2050 131,5 milioane. Distribuția cazurilor în lume, în anul 2015 era următoarea: zona Europeană înregistra 10,5 milioane bolnavi, zona asiatică 22,9, zona americanilor 9,4 milioane,

Bolile neurodegenerative se regăsesc preponderent în rândul populației vârstnice, până la 2% dintre cei peste 65 de ani fiind afectați la nivel global, cel mai frecvent de boala Alzheimer sau Parkinson, iar estimările specialiștilor indică o dublare a incidenței la fiecare 20 de ani. 3,4% din cazurile de demență diagnosticate în anul 2015 în Europa aparțin României, 5,54% din totalul deceselor datorându-se acestei afecțiuni. Din punct de vedere al morbidității spitalizate în ultimii 5 ani, aprox 0,9% din totalul internărilor din România au avut ca diagnostic principal la internare una dintre bolile neurodegenerative, cel mai frecvent boala Alzheimer sau atrofia cerebrală circumscrisă, trendul internărilor de-a lungul anilor fiind unul ascendent. Câteva caracteristici ale morbidității spitalizate în România ar fi: faptul că există discrepanțe importante între diferite zone geografice din România, diferențele fiind de 10-20 de ori între valorile observate între zone, același lucru constatându-se și în cazul valorilor raportate la populația fiecărei regiuni în parte; diferențele înregistrate între sexe nu sunt unele importante, dar în ceea ce privește vârsta, peste 90% dintre pacienți sunt persoane peste 60 de ani; cele mai multe episoade de spitalizare s-au finalizat printr-o ameliorare a stării de sănătate a pacientului, doar un procent foarte mic soldându-se cu decesul persoanei. O cunoaștere bună a acestor caracteristici permite adoptarea unor măsuri preventive și terapeutice fundamentate științific care să permită un management mai bun al acestei afecțiuni cronice degenerative.

Cuvinte cheie: Boli cronice, neurodegenerativ, Alzheimer, morbiditate, spital, Romania

iar zona africană 4 milioane. Estimările privind creșterea incidenței demenței vizează în special țările în curs de dezvoltare, dacă în 2015 58% dintre bolnavii la nivel mondial trăiau în aceste țări, în anul 2030 procentul acestora va ajunge la 63%, iar în anul 2050 la 68% din totalul global [2]. Distribuția regională a cazurilor incidente în 2015 este următoarea: 49% din total în Asia, 25% în Europa, 18% pe continentul american și 8% în Africa. Intervalul de vârstă la care apare vârful incidenței variază regional, astfel în cazul Europei și celor 2 Americi vârful este cuprins în intervalul 80-89 ani, în cazul Asiei între 74-85 ani, iar în Africa între 65-74 ani[2]. Impactul economic numai al demenței a fost la nivelul anului 2015 de 818 miliarde dolari, iar în 2018 un trilion dolari [3]. De asemenea demența este considerată a 5 a cauză principală de deces în lume[4].

În România existau în anul 2015, 600000 persoane diagnosticate cu demență de cauze diferite (Alzheimer, senilă, vasculară, toxică etc.), în anul 2017 înregistrându-se 1,360 cazuri de demență Alzheimer la 100.000 locuitori (1,179.61 – 1,560.26), ambele sexe, toate vârstele. În România în anul 2017 se înregistrau 264484,06 cazuri prevalente, iar în Uniunea Europeană 7740480,91. În ceea ce privește decesele, tot la nivelul anului 2017, în România 5,54% din totalul deceselor se datorau demențelor[5].

Studiul de față și-a propus identificarea prin utilizarea datelor raportate în sistemul DRG Național a situației actuale, în evoluție în ultimii 5 ani de raportări, privind morbiditatea spitalizată prin boli neurodegenerative și în mod special prin boala Alzheimer, boală care afectează în ultimele decenii din ce în ce mai multe persoane la nivel mondial, cu vârste din ce în ce mai tinere,

inducând o povară medicală și socio economică din ce în ce mai mare. Cunoașterea din punct de vedere statistic a situației ar putea ajuta sistemul de sănătate și societățile în ansamblu să adopte măsuri eficiente pentru gestionarea corectă din punct de vedere medical, social și financiar al acestei probleme de sănătate publică adresată cu precădere populației care a depășit vârsta mijlocie.

OBIECTIV

Identificarea la nivel național, regional și local a distribuției geografice a episoadelor de spitalizare determinate de bolile neurodegenerative, precum și evoluția temporală a numărului acestora, în perioada 2015-2019.

METODOLOGIE

S-a realizat un studiu descriptiv, retrospectiv, utilizând date din Baza de Date DRG Național, date raportate în regim de spitalizare continuă de către spitalele din România aflate în relație contractuală cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate. În conformitate cu prevederile Ordinului. nr. 1782/576/2006 privind înregistrarea și raportarea statistică a pacienților care primesc servicii medicale în regim de spitalizare continuă și spitalizare de zi, cu completările și modificările ulterioare, SNSPMPDSB colectează și prelucrează setul minim de date la nivel de pacient pentru cazurile tratate în regim de spitalizare continuă și de zi.

În acest studiu s-au utilizat date raportate în perioada 2015-2019. S-a urmărit analiza datelor privind episoadele de spitalizare prin boli neurodegenerative în România, în spitalele menționate anterior (internări în regim de spitalizare continuă). Datele au fost selectate utilizând clasificarea ICD-10-AM, s-au extras și analizat înregistrările din foile de observație care au avut ca diagnostic principal unul dintre codurile: G30.0- Boala Alzheimer cu debut precoce, G30.1- Boala Alzheimer cu debut tardiv, G30.8- Alte forme de boală Alzheimer, G30.9- Boala Alzheimer, nespecificată, G31.0- Atrofia cerebrală circumscrisă, G31.1 - Degenerescența senilă a creierului, neclasificată altundeva, G31.2- Degenerescența sistemului nervos datorită alcoolului, G31.8- Alte afecțiuni degenerative specificate ale sistemului nervos, G31.9- Afecțiuni degenerative ale sistemului nervos, nespecificate, G32.0*- Degenerescența combinată subacută a măduvei spinării în boli clasificate altundeva, G32.8*- Alte tulburări degenerative specificate ale sistemului nervos în boli clasificate altundeva.

În conformitate cu prevederile Legii 190/2018 și ale Art. 13 din Regulamentul UE nr. 679/2016, datele cu caracter personal se șterg în momentul transmiterii către SNSPMPDSB, iar identificarea persoanelor în scopul analizei se face pe baza CNP criptat.

Vârsta pacienților a fost calculată în ani împliniți, ca diferență între data internării și data nașterii.

În ceea ce privește mortalitatea intraspitalicească, aceasta a fost apreciată prin intermediul unui indicator construit prin raportarea numărului deceselor intraspitalicești la numărul total al episoadelor de spitalizare.

Datele au fost procesate cu ajutorul programului software SQL Server Management Studio Express 2005, prelucrarea și analiza ulterioară s-a realizat folosind programele SPSS și Excel. Analiza s-a realizat în funcție de o serie de variabile demografice și socioeconomice, cum ar fi

sexul pacientului, vârsta, mediul de rezidență, durata spitalizării etc, informații incluse în setul minim de date raportat în sistemul DRG de către spitale. Interpretarea și prezentarea s-a realizat sub formă de tabele și grafice.

REZULTATE

Prelucrarea, analiza și interpretarea datelor s-au realizat în funcție de o serie de variabile demografice și caracteristici socioeconomice (sex, vârstă, mediu de rezidență, durata de spitalizare, mortalitatea intraspitalicească, starea la externare) și s-a identificat distribuția geografică și evoluția temporală a afecțiunilor neurodegenerative internate în spitalele din țara noastră în perioada 2015-2019.

1. Numărul total de episoade raportate în regim de spitalizare continuă datorate bolilor neurodegenerative, înregistrat în perioada 2015-2019, la nivel național

În perioada 2015-2019, numărul total al episoadelor raportate în regim de spitalizare continuă pentru pacienții cu diagnostic principal boli neurodegenerative a fost de 192299, reprezentând un procent de 0,9 % din totalul de 20636734 episoade de spitalizare înregistrat în această perioadă. Distribuția acestor episoade de internare de-a lungul perioadei de studiu se poate observa în graficul nr.1.

Evoluția temporală a episoadelor de spitalizare prin aceste afecțiuni, în această perioadă a fost una crescătoare, în anul 2019 înregistrându-se cu aprox. 26% mai multe astfel de episoade de spitalizare comparativ cu anul 2015, cele mai importante creșteri observându-se la nivelul ultimilor 2 ani. Atrofia cerebrală circumscrisă a înregistrat de asemenea o creștere de aprox. 2,5 ori a numărului episoadelor de spitalizare în anul 2019 față de 2015, spre deosebire de maladia Alzheimer care a înregistrat o ușoară reducere a numărului episoadelor de internare cu aprox 15% (grafic nr.2).

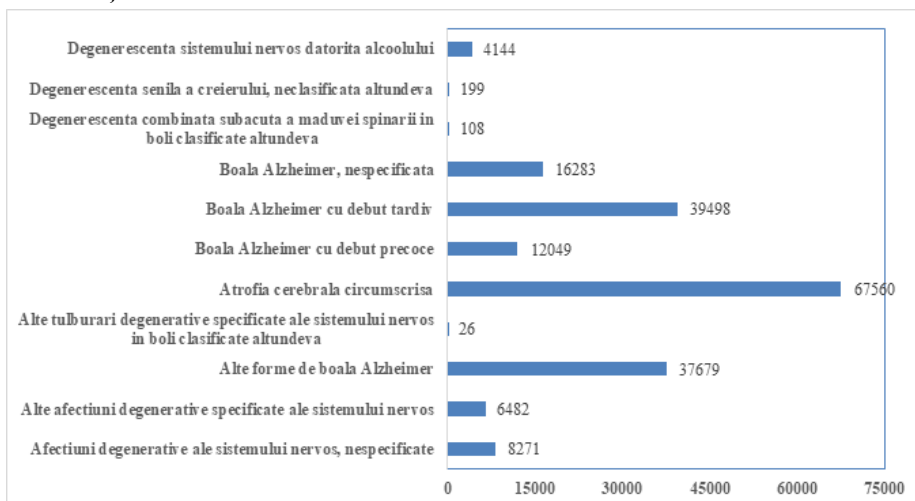
2. Tipurile de boli neurodegenerative spitalizate în această perioadă

Dintre tipurile de boli neurodegenerative spitalizate în perioada respectivă, cele mai frecvente au fost boala Alzheimer determinând un procent de 54,9% din totalul la nivel național și atrofiile cerebrale circumscrise (35,1%). Alte afecțiuni spitalizate de tipul acesta au fost: bolile degenerative ale sistemului nervos, nespecificate, alte afecțiuni degenerative specificate ale sistemului nervos, degenerescența sistemului nervos datorită alcoolului, degenerescența senilă a creierului, neclasificată altundeva, degenerescența combinată subacută a măduvei spinării în boli clasificate altundeva sau alte tulburări degenerative specificate ale sistemului nervos în boli clasificate altundeva, fiecare dintre ele cu procente foarte mici – grafic nr.3.

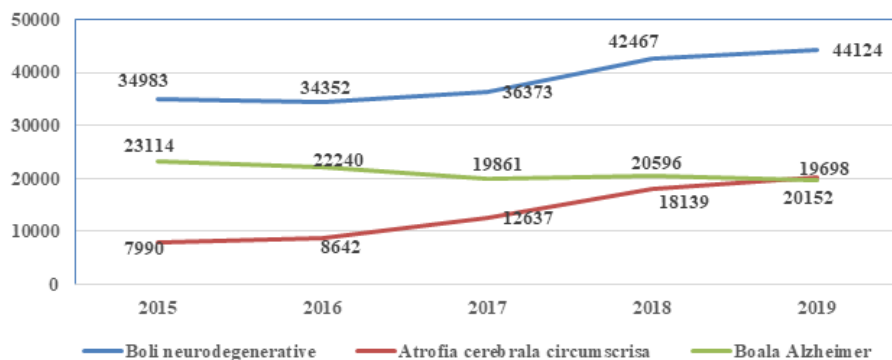
În categoria episoadelor de spitalizare determinate de boala Alzheimer predomină episoadele de internare prin Boala Alzheimer cu debut tardiv (37,4%) și Alte forme de boală Alzheimer (35,7%), iar Boala Alzheimer, nespecificată și Boala Alzheimer cu debut precoce au înregistrat procente mai mici (15,4%, respectiv 11,4%) – grafic nr.4.

Evoluția de-a lungul perioadei de studiu a acestor episoade de spitalizare este una crescătoare pentru toate

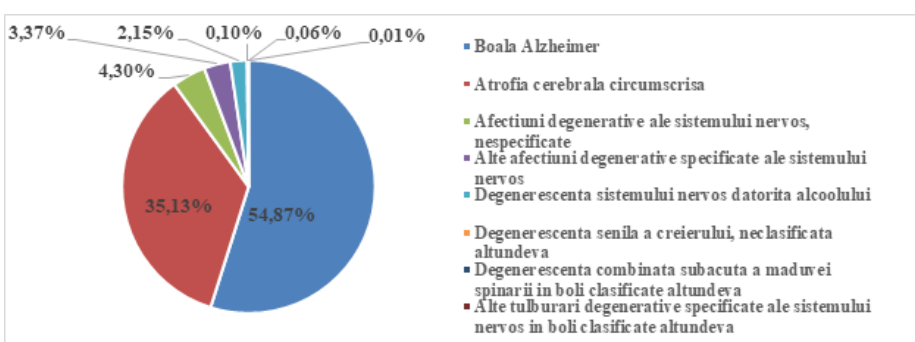
Grafic nr. 1. Numărul total de episoade raportate în regim de spitalizare continuă datorat bolilor neurodegenerative, înregistrat în perioada 2015-2019, la nivel național

Grafic nr. 2. Evoluția numărului total de episoade raportate în regim de spitalizare continuă, prin boli neurodegenerative, înregistrat în perioada 2015-2019, la nivel național

Grafic nr. 3. Ponderea episoadelor raportate în regim de spitalizare continuă, prin diferite tipuri de afectiuni neurodegenerative, în perioada 2015-2019, la nivel național

tipurile de boală neurodegenerativă, cu excepția Afectiunilor degenerative ale sistemului nervos, nespecificate și bolii Alzheimer, cea mai mare creștere în anul 2019 față de anul 2015 înregistrându-se pentru Atrofia cerebrală circumscrisă, creștere de peste 2,5 ori – tabel nr.1.

3. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, la nivel regional și local, în perioada 2015-2019

Analiza numărului absolut al episoadelor de internare din cauza bolilor neurodegenerative la nivel regional, în perioada studiată relevă faptul că cele mai multe episoade de spitalizare s-au înregistrat în regiunile Vest și Nord-Est (21,5%, respectiv 17,8% din totalul național), comparativ cu regiunile cu cele mai puține episoade de spitalizare prin acest diagnostic principal, Sud Vest și Sud-Est, în jurul a 5 procente- grafic nr. 5.

Raportat la populația fiecărei regiuni în parte, se constată că la nivelul anului 2019 când s-a observat cel mai mare număr de episoade de spitalizare din întreaga perioadă, regiunile cu cele mai multe episoade internare prin boli neurodegenerative au fost regiunile: Vest cu 2059,4 episoade/100000 loc și București-Ilfov cu 1021,4 episoade la 100000 loc. Regiunile Sud Est și Sud Vest au înregistrat cele mai mici valori, 371,1, respectiv 433,5 episoade/100000 locuitori.

În funcție de regiunea de dezvoltare de unde au provenit pacienții spitalizați pentru maladia Alzheimer, cele mai multe episoade în perioada 2015-2019 s-au înregistrat în regiunile Sud (23,2%) și București Ilfov (18,9%), la polul opus regăsindu-se regiunile Sud Vest și Sud Est – grafic nr.6.

Raportat la populația regiunilor, în anul 2019 cele mai multe spitalizări prin Alzheimer le-au înregistrat pacienții proveniți din regiunile București Ilfov (773,6 episoade/100000loc) și regiunea Sud (768,1 episoade/100000loc), comparativ cu cele mai puține episoade în regiunile Nord-Est (248,3 episoade/100000loc), regiunea Sud Vest (283,8 episoade/100000loc) și Sud Est (285,5 episoade la 100000loc).

La nivel local, cele mai multe episoade de spitalizare prin boli neurodegenerative, în număr absolut s-au înregistrat între 2015-2019 în județul Caraș Severin și municipiul București, peste 20000 episoade, iar în județe precum Brașov, Timiș, Bacău peste 10000 episoade de spitalizare - (grafic nr.7). La polul opus se situează județe precum: Sălaj, Harghita, Olt și Tulcea cu un număr absolut sub

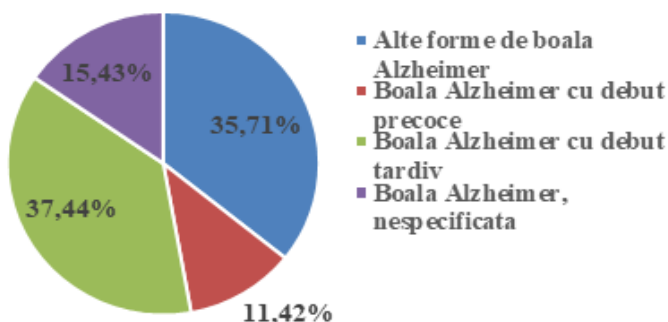
1000 episoade.

Raportat la populația fiecărui județ în parte, la nivelul anului 2019, la 100000 locuitori județele de unde provin pacienții cu cele mai multe episoade de internare determinate de bolile neurodegenerative au fost Caraș Severin (8306,3 episoade/100000 loc), urmat la distanță mare de județele Bistrița Năsăud (2374,2 episoade/100000 loc), Bacău (1733,18 episoade/100000 loc) și Brașov (1638,3 episoade/100000 loc). Cele mai puține episoade de

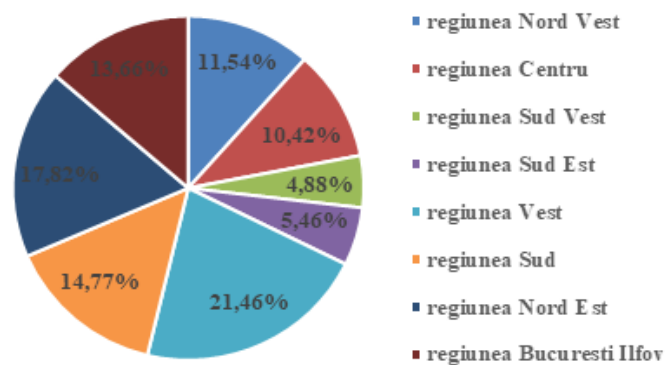
Tabel nr. 1. Evoluția numărului episoadelor raportate în regim de spitalizare continuă, în cazul principalelor forme de boli neurodegenerative, în perioada 2015-2019, la nivel național

Tipuri de boală neurodegenerativă	2015	2016	2017	2018	2019	Total
Atrofia cerebrală circumscrisă	7990	8642	12637	18139	20152	67560
Afecțiuni degenerative ale sistemului nervos, nespecificate	1850	1418	1607	1874	1522	8271
Alte afecțiuni degenerative specificate ale sistemului nervos	1178	1155	1253	1193	1703	6482
Degenerescența sistemului nervos datorită alcoolului	790	857	929	617	951	4144
Boala Alzheimer	23114	22240	19861	20596	19698	105509

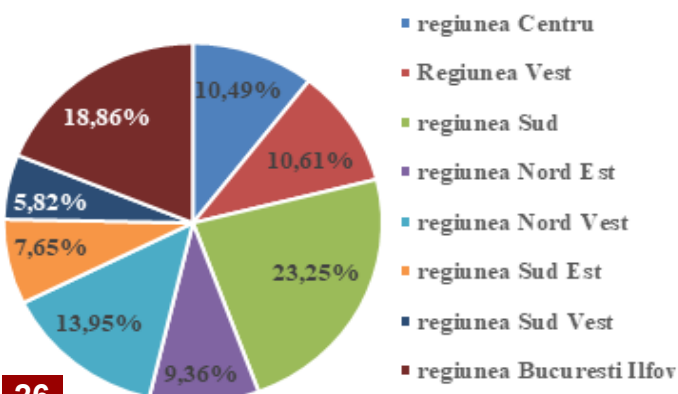
Grafic nr. 4. Ponderea episoadelor raportate în regim de spitalizare continuă, prin boala Alzheimer, în perioada 2015-2019, la nivel național

Grafic nr. 5. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, la nivel regional în România, în perioada 2015-2019

Grafic nr. 6. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolii Alzheimer, la nivel regional în România, în perioada 2015-2019

spitalizare s-au observat în județele Mureș, Olt și Constanța, sub 200 episoade/100000 loc – grafic nr.8.

În ceea ce privește distribuția episoadelor de internare determinate de maladia Alzheimer la nivel local, în perioada 2015-2019 cele mai multe astfel de episoade s-au înregistrat în municipiul București, de aprox. 2,5 ori mai multe decât cele observate în următoarele județe fruntașe în acest top: județul Bistrița Năsăud sau Dâmbovița. Cu cele mai puține episoade s-au remarcat județele Sălaj (73 episoade), Botoșani, Neamț, Bacău și Harghita, cu mai puțin de 500 de episoade – grafic nr.9.

La nivel local, în funcție de populația fiecărui județ, în anul 2019 în județe precum Bistrița Năsăud (2176,6 episoade) și Caraș Severin (1879,5 episoade) s-au înregistrat cele mai multe episoade de spitalizare/100000 locuitori, iar alte trei județe au avut peste 1000 episoade de internare/100000 locuitori. Județele cu cele mai puține episoade de internare, sub 100 episoade/100000 locuitori au fost: Sălaj (29,8 episoade /100000 locuitori), Bacău (44,6 episoade/100000 loc), Neamț (51,9 episoade/100000 loc), Botoșani (64,4 episoade/100000 loc) și Suceava (81,7 episoade/100000 loc) – grafic nr.10.

4. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, în funcție de sexul pacientului

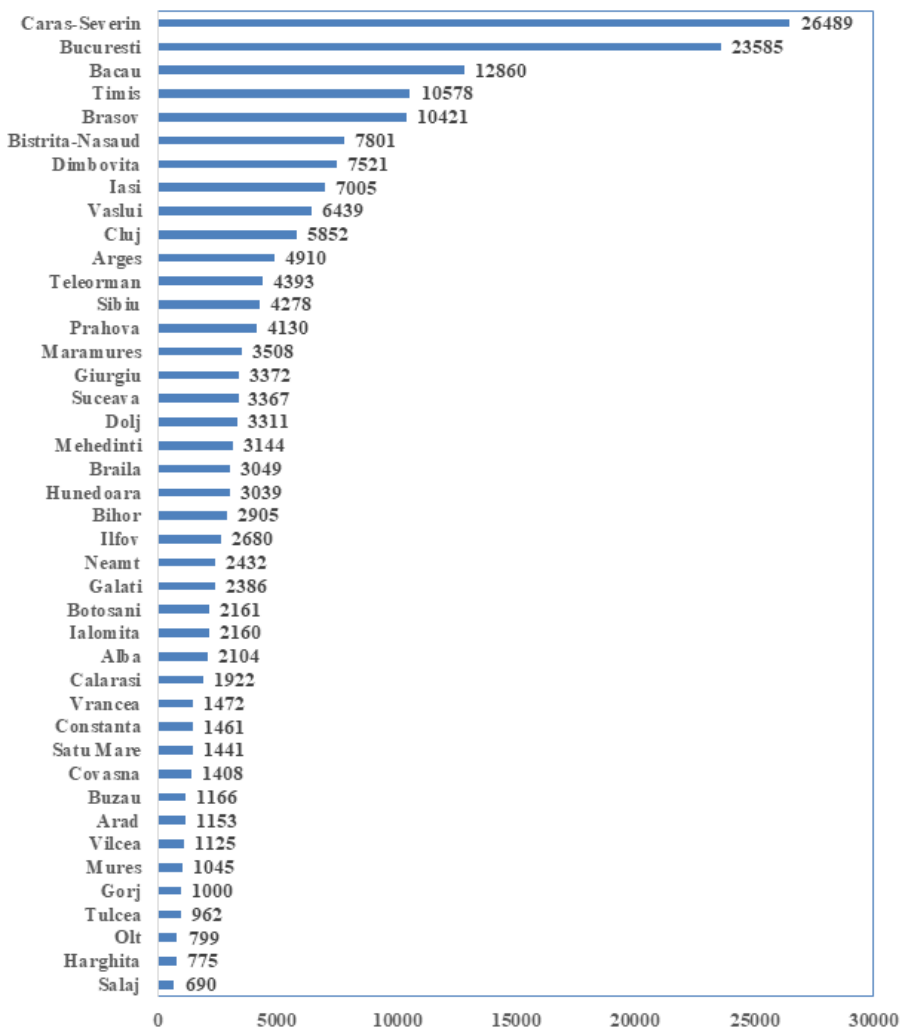
Din numărul total al episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative la nivel național, în perioada de studiu, analiza datelor indică faptul că cele mai multe au aparținut sexului feminin (57,5% din total). Diferențele cele mai mari între cele 2 sexe se înregistrează în cazul regiunilor București Ilfov (27% mai multe femei), regiunea Sud Est (21,4% mai multe femei) sau Nord Vest (18,4% mai multe femei). Cele mai frecvente episoade de internare s-au datorat atrofiei cerebrale circumscrise și maladii Alzheimer, femeile înregistrând mai multe episoade de spitalizare în ambele cazuri. Toate afecțiunile codificate ca boli neurodegenerative cu excepția degenerescenței sistemului nervos datorită alcoolului înregistrează număr absolut al episoadelor de spitalizare mai mare în cazul femeilor decât al bărbaților – grafic nr.11.

Evoluția numărului episoadelor de spitalizare pe parcursul perioadei de studiu a fost una crescătoare în cazul ambelor sexe, în anul 2019 creșterea numărului de internări în regim de spitalizare continuă fiind asemănătoare pentru ambele sexe, cu aprox. 20% față de anul inițial – grafic nr.11.

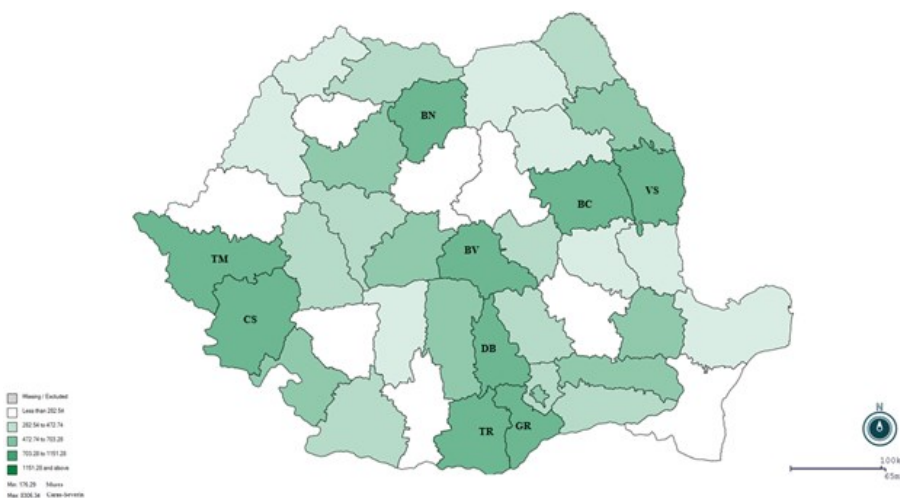
5. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, în funcție de vârsta pacientului

Analiza datelor pe grupe de vârstă indică faptul că la nivel național, pentru întreaga perioadă de studiu, cele

Grafic nr. 7. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, la nivel local/județean, în România, în perioada 2015-2019

Grafic nr. 8. Distribuția episoadelor de spitalizare prin boli neurodegenerative la nivel local, raportat la populația fiecărui județ, la nivelul anului 2019

mai multe episoade de spitalizare s-au înregistrat la categoriile de vârstă peste 60 de ani (90% din total), astfel: grupa 70-79 ani (aprox. 35% din total național), peste 80

ani (34%) și 60-69 ani (21%). Un procent mic, de până în 7% se înregistrează la persoanele sub 60 de ani – graficul nr. 12. Cele mai multe internări la persoanele sub 50 de ani se datorează atrofiei cerebrale circumscrise, 2% din totalul național al episoadelor de spitalizare prin boli neurodegenerative și 6% din totalul național prin atrofia cerebrală circumscrisă. În ceea ce privește maladia Alzheimer cele mai afectate au fost de asemenea grupele de vârstă peste 60 de ani, cu precădere persoanele ce depășesc 70 ani, diferența înregistrată între grupele de vârstă 70-79 ani și peste 80 ani nefiind foarte mare (44826 față de 36343 episoade de internare), în schimb diferența constatată între grupele 60-69 ani și 70-79 ani a fost aproape dublă în cifre absolute (18391 față de 36343 episoade de internare).

Din punct de vedere al evoluției de-a lungul celor cinci ani se constată că la grupele de vârstă peste 50 de ani apare o creștere constantă a numărului episoadelor de spitalizare, cele mai mari creșteri în anul 2019 față de anul inițial de studiu observându-se pentru persoanele peste 60 de ani – grafic nr.13.

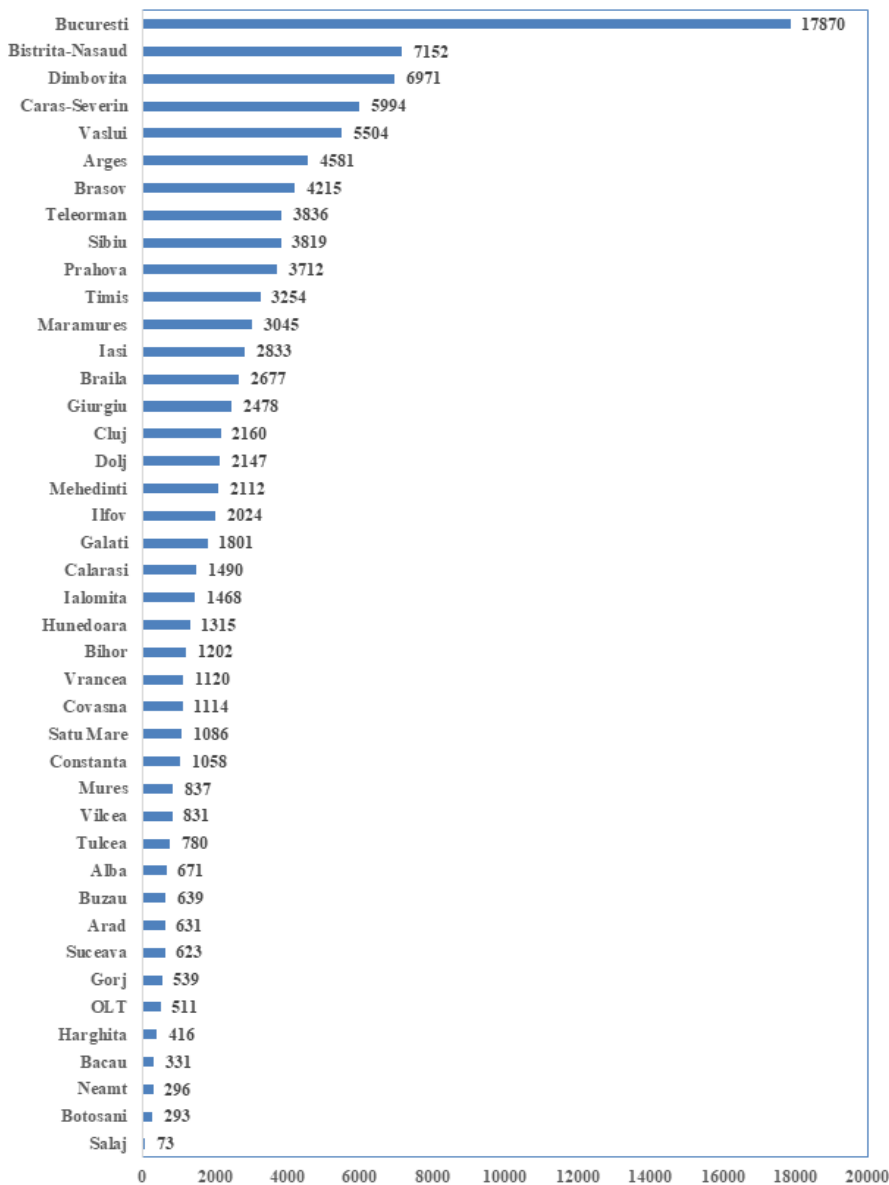
Referindu-ne la tipul de afecțiune neurodegenerativă care a determinat spitalizarea, se constată o creștere de 2,5 ori a numărului episoadelor în anul 2019 față de 2015 în cazul atrofiei cerebrale circumscrise, în timp ce în cazul maladii Alzheimer numărul a scăzut de 1,1 ori. Din punct de vedere al repartiției pe regiuni de dezvoltare a numărului de episoade de spitalizare în cazul persoanelor peste 50 de ani (cele mai afectate categorii de vârstă) se constată că cele mai afectate regiuni sunt cea de Vest (40438 episoade) și Nord-Est (31156 episoade), iar cea mai puțin afectată a fost regiunea Sud Vest (8897 episoade). Cele mai afectate județe au fost Caraș Severin și municipiul București (peste 20000 episoade), dar și Bacău, Timiș și Brașov (peste 10000 episoade), în timp ce județele cele mai puțin afectate au fost Sălaj, Harghita și Olt (sub 800 episoade).

6. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative în funcție de durata medie a spitalizării

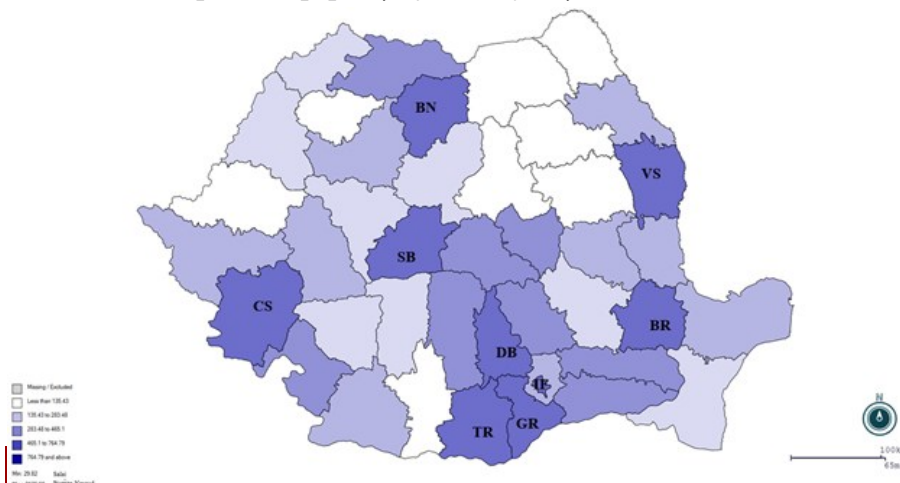
Durata medie a spitalizării în cazul episoadelor de internare pentru bolile neurodegenerative în regim de spitalizare continuă a fost în perioada 2015-2019 de

11,84 zile, cu o valoare peste media indicată situându-se spitalizările datorate maladii Alzheimer (17,53 zile media spitalizării în cazul bolii Alzheimer nespecificată,

Graph no. 9. Distribution of hospitalization episodes due to neurodegenerative diseases at the local level, related to the population of each county, at the level of 2019

Grafic nr. 10. Distribuția episoadelor de spitalizare prin maladia Alzheimer la nivel local, raportat la populația fiecărui județ, la nivelul anului 2019

16,45 zile media pentru Alzheimer cu debut precoce și în jur de 15 zile pentru Alzheimer cu debut tardiv și alte forme de boală Alzheimer). Restul afecțiunilor încadrate în categoria bolilor neurodegenerative, au înregistrat durate medii ale internărilor sub media de 11,84 zile, atrofia cerebrală circumscrisă înregistrând cea mai scăzută durată medie de 6,8 zile.

Evolutiv, valoarea medie a duratei de spitalizare a cunoscut o reducere ușoară în ultimii trei ani față de anii 2015 și mai ales 2016 când s-a observat cea mai ridicată valoare (13 zile). Reducerea duratei medii a fost de aproximativ 2 zile, pentru fiecare dintre ultimii trei ani ai perioadei de studiu.

La nivelul întregii perioade de studiu, spitalele în care s-a înregistrat cea mai mare durată medie a spitalizării au fost cele din județele Covasna (43 zile), Prahova (38,2 zile) și Arad (31 zile). În spitalele din 10 dintre județe durata medie a spitalizării prin boli neurodegenerative în ultimii 5 ani a fost sub 10 zile, cele mai mici valori observându-se în spitalele din județele Ialomița (5,68 zile), Bacău (6,71 zile) sau Neamț (6,73 zile). În cazul femeilor durata medie a spitalizării a fost ceva mai crescută decât în cazul bărbaților (12,3 versus 11,2 în cazul bărbaților), iar vârstele mari au înregistrat de asemenea valori medii ale duratei de internare mai mari (peste 11 zile între 60 și 79 ani și peste 13 zile în cazul celor peste 80 de ani).

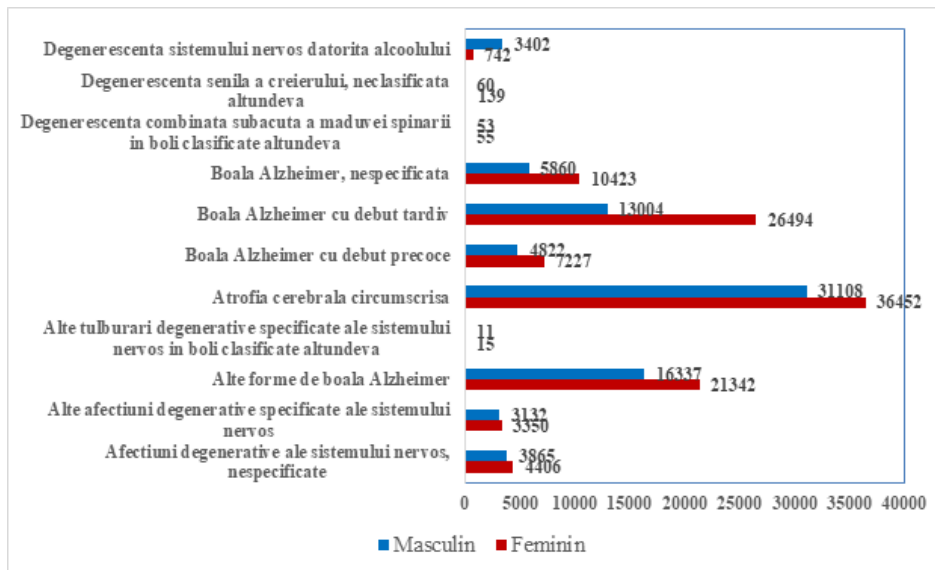
Categoria din cadrul bolilor neurodegenerative cu cea mai mare valoare medie a duratei de spitalizare a fost boala Alzheimer nespecificată, iar cele mai mari valori s-au constatat în județe precum Neamț (76,5 zile), Prahova (58,9 zile), Iași (55,8 zile), iar cele mai mici valori în județele Teleorman (3,69 zile), Bistrița Năsăud (4,34 zile) sau Sălaj (5 zile).

7. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, în funcție de starea la externare a pacientului și ponderea deceselor intraspitalicești

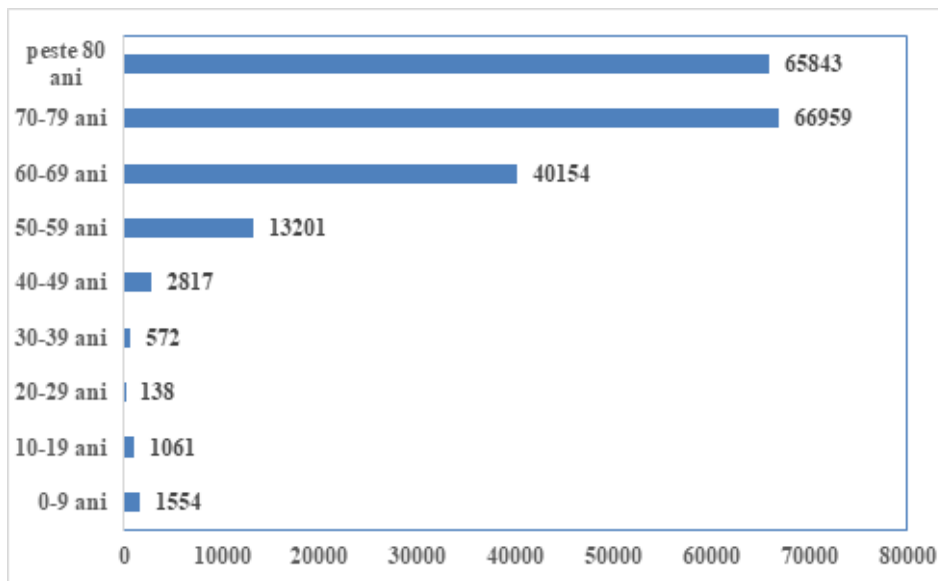
Analiza datelor în funcție de starea la externare a pacientului indică faptul că din numărul total de episoade raportate în regim de spitalizare continuă datorate bolilor neurodegenerative, cea mai mare parte a pacienților s-a externat în stare ameliorată (85,8%). 11,3% dintre pacienți s-au externat staționar, iar sub 1% au fost declarați vindecați (0,4%) sau agravat (0,7%) – grafic nr 14.

Grafic nr. 11. Distribuția episoadelor de spitalizare datorate bolilor neurodegenerative, în funcție de sexul pacientului, în România, în perioada 2015-

Grafic nr. 12. Distribuția numărului episoadelor de spitalizare datorat bolilor neurodegenerative în funcție de grupele de vârstă ale pacienților, în România, în perioada 2015-2019

Ponderea mortalității intraspitalicești prin boli neurodegenerative a fost pe întreaga perioadă de studiu de 1,7%, cu variații ale valorilor între 1,43 în anul 2017 și 1,9 în anul 2016. În anul 2019 valoare înregistrată a crescut la 1,84% de la 1,77% din 2015.

În ceea ce privește boala Alzheimer, ponderea mortalității intraspitalicești pe întreaga perioadă a fost ușor mai crescută, valoarea fiind de 2,05%, din categoria bolilor neurodegenerative fiind segmentul cu cea mai ridicată pondere a mortalității intraspitalicești, reprezentând 66,2% din totalul deceselor prin boli neurodegenerative la nivel național, în perioada de studiu. Următoarea categorie de afecțiune neurodegenerativă cu o pondere ridicată a mortalității intraspitalicești a fost atrofia cerebrală circumscrișă 0,39%.

CONCLUZII

Potrivit analizei și interpretării datelor referitoare la morbiditatea spitalizată prin boli neurodegenerative, în perioada 2015-2019 putem concluziona următoarele:

- În România, în perioada sus amintită un procent de 0,9% din totalul episoadelor de spitalizare la nivel național a fost reprezentat de spitalizările determinate de bolile neurodegenerative

- Dintre acestea cele mai multe s-au datorat bolii Alzheimer și atrofiei cerebrale circumscrișe, împreună reprezentând 90% din totalul episoadelor de spitalizare prin boli neurodegenerative, la nivel național, în această perioadă

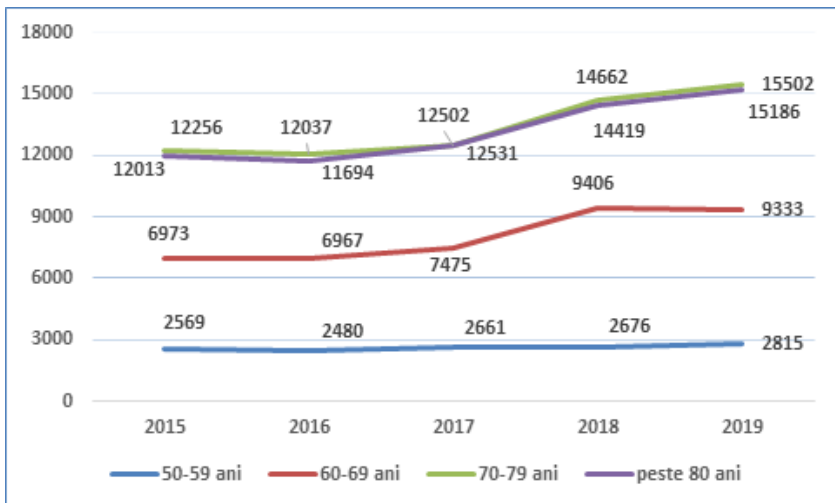
- Tendința evolutivă de-a lungul celor 5 ani a fost cu precădere în ultimii ani una crescătoare, cu un sfert mai multe internări în anul 2019 față de 2015. Analiza pe tipuri de afecțiuni a identificat o dublare a spitalizărilor în ultimii ani în cazul atrofiei cerebrale circumscrișe, în schimb în cazul bolii Alzheimer s-a observat o ușoară reducere (15%).

- Ca distribuție geografică, cele mai multe spitalizări prin boli neurodegenerative le-au înregistrat pacienții proveniți din regiunile Vest și Nord-Est, în jurul unei cincimi din totalul național, iar cele mai puține cei din regiunile Sud Vest și Sud Est, aprox de 4 ori mai puține comparativ cu regiunile frunțase. Raportat la populația fiecărei regiuni, locul I la internări îl ocupă pacienții din regiunea Vest, cu un număr de 5,5 ori mai mare față de ocupanta ultimului loc, regiunea Sud-Est. Cele mai multe internări determinate de boala Alzheimer s-au observat pentru cei din regiunile Sud și București-Ilfov, iar cele mai puține în

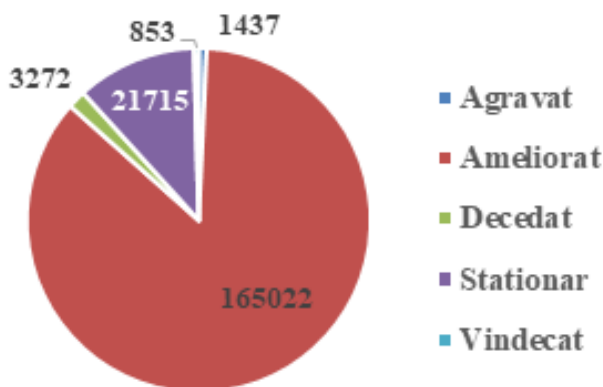
Sud Vest și Sud Est. Raportat la populație cel mai bine reprezentate din punctul de vedere al spitalizărilor au fost regiunile București-Ilfov și Sud, mai mult decât dublul observat în Nord-Est, Sud Vest sau Sud Est.

- În plan local pacienții din municipiul București și județul Caraș Severin se regăsesc pe primele 2 locuri la spitalizări prin boli neurodegenerative (peste 20000 episoade), iar cei din Sălaj, Harghita, Olt și Tulcea se află pe ultimele locuri (sub 1000 episoade). Raportat la populație județul Caraș Severin deține primul loc/100000 loc, iar pe ultimele locuri se află Mureș, Olt și Constanța. Referitor la internările prin Alzheimer, București a înregistrat de 2,5 ori mai multe episoade decât alte județe frunțase precum

Grafic nr. 13 Evoluția numărului episoadelor de spitalizare datorat bolilor neurodegenerative, în funcție de grupele de vârstă ale pacienților, în România, în perioada 2015-2019

Grafic nr. 14 Numărul episoadelor de spitalizare datorat bolilor neurodegenerative, în funcție de starea la externare a pacienților, în România, în perioada 2015-2019

- Bistrița Năsăud sau Dâmbovița, iar raportat la populație se observă aceeași situație, în timp ce unele județe au avut în jur de 2000 episoade/100000 loc, altele au avut sub 100 episoade - Sălaj, Bacău, Neamț, Botoșani și Suceava.
- Cele mai multe internări le-au suferit femeile, în special în regiunile București Ilfov, Sud Est și Nord Vest, afecțiunile care au necesitat spitalizare fiind cel mai frecvent în aceste cazuri atrofia cerebrală circumscrisă și maladia Alzheimer, lucru valabil de altfel și în cazul bărbaților, iar evoluția spitalizărilor a fost una crescătoare înregistrându-se cu o cincime mai multe episoade în anul 2019 față de 2015.
- Grupele de vârstă cele mai afectate au fost cele peste 60 de ani, ponderea cea mai mare observându-se la grupa 70-79 ani, peste o treime din totalul la nivel național. Sub 50 de ani sunt afectate sub o zecime dintre persoanele din studiu, afecțiunea care a determinat cel mai frecvent spitalizarea la această vârstă fiind atrofia cerebrală circumscrisă. La vârstnici predomină maladia Alzheimer.

• Ca durată medie a spitalizării aceasta s-a situat în

jurul valorii de 11-12 zile, cu un maxim al mediei de 17,53 zile în cazul bolii Alzheimer nespecificată și un minim al mediei de 6,8 zile în cazul atrofiei cerebrale circumscrise, observându-se o reducere de aprox 2 zile în ultimii 3 ani. Spitalele din județele Covasna, Prahova și Arad au înregistrat cele mai ridicate medii, cu valori de două, trei ori mai mari decât media la nivel național, comparativ cu spitale din județele Ialomița, Bacău sau Neamț cu valori de până la 2 ori mai reduse ale mediei internărilor. Diferențele între sexe au fost mici, de aprox o zi în favoarea femeilor, durata medie a internării crescând odată cu vârsta pacientului. Maladia Alzheimer a înregistrat cea mai ridicată valoare a duratei medii de spitalizare, mai ales în spitalele județelor Neamț, Prahova și Iași, de 3-4 ori mai mare față de nivelul național.

- Marea majoritate s-a externat în stare ameliorată, față de o zecime în stare staționară, iar procentele foarte mici, sub 1% au suferit agravări, ponderea deceselor raportată la numărul internărilor fiind sub 2%, cu o valoare foarte ușor crescută în 2019 față de anul 2015. Mai mult de jumătate dintre decesele prin boli neurodegenerative produse în timpul spitalizării s-au înregistrat la pacienții cu Alzheimer, pe locul 2, la mare distanță înscriindu-se pacienții cu atrofia cerebrală circumscrisă.

Datele prezentate, coroborate cu datele statistice demografice și socio economice care indică nu numai o îmbătrânire accentuată a populației, dar și faptul există numeroase persoane vârstnice cu posibilități economice reduse, multe dintre ele nebeneficiind de sprijinul familiei, prezintă o provocare a societății actuale. Comunitatea trebuie să găsească resursele medicale, financiare și sociale pe care să le mobilizeze în scopul diagnosticării precoce a unor astfel de afecțiuni, monitorizarea și tratarea acestora, menținerea persoanelor vârstnice cât mai active din punct de vedere social, astfel încât să se poată evita pe cât se poate declinul cognitiv accentuat al acestor pacienți, pentru conservarea pentru cât mai mult timp posibil a autonomiei individuale în beneficiul persoanei respective și deopotrivă al comunității din care aceasta face parte.

Bibliografie:

1. <https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/neurodegenerative-diseases>
2. World Alzheimer Report 2015, The Global Impact of Dementia An Analysis of prevalence, Incidence, cost and Trends, Alzheimer's Disease International (ADI), London, 2015
<https://www.alz.co.uk/research/WorldAlzheimerReport2015.pdf>
3. <https://humanhealth.iaea.org/HHW/NuclearMedicine/NAHUAzheimers17/A.M. Scott - Global Burden of Nueropsychiatric Disorders.pdf>
4. www.who.int/mental_health/neurology/dementia/en/
5. Ziua Mondială de Luptă Împotriva Maladii Alzheimer, Analiză de situație, Institutul Național de Sănătate publică, septembrie 2019, <https://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2017/04/Analiza-situatie-Alzheimer-2019.pdf>